

У Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського побачило світ монографічне дослідження «Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: формування фонду, науково-дослідна та науково-інформаційна діяльність, створення електронного ресурсу», виконане авторським колективом співробітників Інституту рукопису. Видання репрезентує мету, засоби і результати науково-дослідницької та науково-інформаційної праці одного з найбільш знакових підрозділів Бібліотеки за перше двадцятиріччя XXI ст.

У перших трьох розділах колективної монографії розглядаються напрацювання фахівців Інституту з науково-теоретичних та конкретно-історичних досліджень рукописних книг, джерелознавчого й книгознавчого вивчення рукописних та книжних зібрань і колекцій, з комплектування та студіювання особових архівів, що разом складають історико-культурну спадщину України, яка зберігається у фондах Інституту рукопису.

Період 2000–2021 рр. характеризується подальшими розвитком усталених та створенням нових напрямів вивчення рукописної книги, які базуються на її уніфікованому науковому описуванні, а також на історико-джерелознавчому та книгознавчому дослідженні рукописної пам'ятки як об'єкта кодикології – її походження, структури, складу і змісту, мистецького оформлення, форми та оздоблення оправи, історії побутування, історичних записів тощо. Важливим результатом кодикологічного аспекту діяльності Інституту рукопису є укладання комплексних монографічних студій з історії рукописної книги кириличного, грецького, латинського, єврейського письма, що супроводжується теоретичними дослідженнями рукописно-книжної культури в хронологічному аспекті, розвитком атрибутивних методів аналізу документів різного походження, формуванням науково-інформаційного напрямку.

Вивчення історичних колекцій та зібрань Інституту рукопису спирається на використання комплексних історичних методів та унікальної археографічної методики дослідження колекційних фондів, з'ясування історії формування фонду в його окремих комплексах та в цілому, здійснення архівознавчого та документознавчого аналізу складу і змісту фонду та специфіки документальних джерел. Упродовж 2000–2021 рр. ґрунтовно вивчаються фонди єврейської книжкової та рукописної спадщини, вперше залучені до наукового обігу, виконана значна робота з систематизації комплексів джерел, здійснюється наукове описування і створення довідково-пошукового апарату на єврейські рукописи, періодики та книжкові видання.

Особові архівні фонди Інституту рукопису репрезентують різноаспектну та різновидову документальну спадщину видатних особистостей і є важливою інформаційною базою для історичних, філологічних, мистецтвознавчих та інших студій з гуманітарної сфери знань. Археографічні та джерелознавчі дослідження унікальних особових архівних фондів Інституту рукопису – це розкриття складу та змісту їх як частини рукописних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, а також форма залучення отриманих наукових результатів до широкого суспільного обігу, що має велике значення для розвитку інтелектуальної та духовної складової історії України.

Четвертий розділ актуалізує науково-дослідні проекти з історії науки, архівної та бібліотечної справи України. У ньому схарактеризовано низку праць, присвячених дослідженню життєвого та творчого шляху В. І. Вернадського, Б. Є. Патона, А. Г. Загороднього та інших керманічів національної академічної науки. Також у 2000–2021 рр. знаковим напрямом дослідницької діяльності Інституту рукопису стало вивчення історії Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як головної наукової і національної установи, де сконцентрувалися величезні фонди історико-культурної спадщини та інформаційного ресурсу України і яка пройшла через випробування ХХ ст., зберігши й примноживши свій інформаційний та культурний потенціал.

Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : формування фонду, науково-дослідна та науково-інформаційна діяльність, створення електронного ресурсу / авт. кол.: Т. О. Батанова, О. П. Бодак, О. М. Гальченко, Л. В. Гарбар, Л. А. Дубровіна, Н. М. Зубкова, Т. В. Коваль, І. С. Корчемна, О. П. Степченко, А. М. Сукало ; НАН України. НБУ імені В. І. Вернадського. Ін-т рукопису. Київ : НБУВ, 2021. 516 с.

Результати популяризації наукових знань, соціокультурної та видавничої діяльності, обслуговування читачів в ІР представлені в п'ятому розділі видання. Значна увага акцентується на таких пріоритетних напрямках роботи ІР НБУВ, як створення інформаційних ресурсів на засадах цифрових технологій та організація відкритого доступу до документальних джерел. У період інтенсивної інформатизації всіх суспільних процесів розгортаються роботи з укладання науково-облікових та довідкових баз даних на рукописні фонди, зібрані у сховищах Інституту рукопису, що дозволяє значно прискорити управління фондами та посилює пошукові можливості щодо отримання інформації про засновників, склад і зміст фондів, їхній облік, наукове описування та рух документів, удоступнює користування фондами, підготовку виставок тощо. Завдяки інтеграційним технологіям в Інституті рукопису започатковані бази даних на рукописні книги, історичні документи та особові архівні фонди різного походження, а також повнотекстовий ресурс збірника наукових праць «Рукописна та книжкова спадщина України». У Додатках до колективної монографії надано відомості про кадровий склад Інституту рукопису, наукові та публічні заходи, в яких брали участь співробітники підрозділу, електронні виставки, бібліографію науковців за 2000–2021 рр.